

מסורת הש"ס

א) יצמות סא: קטן. צבורות יט: ט) [מוספסא פ"ה ה"ו], א) צבורות ס., ד) ז"ל את אשר, ט) [שבוטות כז: יומא עו.] [שבת פו.], ו) יומא עו: [שבת פו.], ז) [למקנ מד.], ח) ויקרא כז., ט) נפ"ש מוס' בדיה לין מושפין, י) [ומחס], ט) נפי' מוס' שבת טז: ד"ה אף בנות, ט) הוא ענין צפני עלמן. רש"ל ועיין ר"מ, ט) נפי' היטב מוס' מולין שם ד"ה לרבות, ט) נוע"ע מוס' יומא עו. ד"ה דמנ וכו').

תורה אור השלם

- ולא יחללו את קדשי וישראל את אשר ירימו לך, ויקרא כב טו
- וילבש קלף ויחצו ותבא בפניו בקרבן ובשמן בעצמותיה:

תהלים קט ה

- ואשה כי תהיה ובה דם יהיה ובה בבשרה שבעת ימי תהיה בנדחה וכל הנגע בה יטוא עד הקרב, ויקרא טו יט
- ואשה אשר יטבש איש אתה שבת ד' זרע ורחצו במים וקטאו עד הקרב:

ויקרא טו ה

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה שמה וכו' קידוש אחי קידושי טעות:

גליון הש"ס

גמ' הא גמי מיעוטא דשבחי הוא ע"י שבת סה ע"א דרש"י ד"ה ויפלו: תוס' וד"ה ר"מ וכו' והוה הנה רדחו מיעוטא דמיעוטא וכו'. דלמחר יצמות קיט:

מוסף רש"י

קטן וקטנא. או קטן או קטנא (יבמות סא). איש כותב בפרשה. צפניה חלילה ואם לא יחפון האיש לקחת את יצמחו (שם). ובקשינן אשה לאיש. דמתי ואם לא יחפון האיש ולא קטן, ואשה גמי אט"ג דלא מתיב מיעוטא צעין גדולה כתיב, דלחקש לה דמתי צהיהא קרא ועלתה יצמחו השערה (שם קסח). ובמצאו פוגעין בבורה. דכיון דלעת ראויה להלד לא קרינן כזו והיה הצבור אשר תלד ופקעה מתן מורת ייטס וקימו צאקור אשת אח (בבברות יט). כיון דלא בני הקמת שם ניהו פגע בלשת אח שלא במקום מנוח, דרמנחא טעריה דמתיב אשר תלד פטר לאילנותים (יבמות סא). שטומאה יצאה מגופו. כגון זכ וזה וזה ובעל קרי, אבל לעמא מת אבא בנערה לא. ואע"ג שמתמאה לא איסתא לן, דלית מוזהר עליה לצומהי שלא יטמאה (שם). כמים בקרבו ברי. מקום סיכה לשתי (שבת יא). דתניא אשה ברי. ואשה כי תהיה זבה, והיא קרא נדה משפתי (לעמן טז).

איש כסוב צפרשה. ואם לא יחפון האיש (דברים כה) איש פוטרה בחלילה ולא קטן. אלא מה טעם אין מיצמין ויגדלו יחד: **פרים**. לאו בר הקמת שם הוא ואינו מנווה ליבם וכן אילונית וכיון דמייבם בלא מנזה נושא אשת אחיו צננס וערוה היא וצכרת: **צעין בול** מקום: **קודם לאמה**. יולדת נקבה טובלת ל"ד וצתה ראתה ליום או ליומים שגולדה והטבילוה קודם לאמה משום מגע תרומה: עין בול וצית שערים מא"י. פומצדיתא חוץ לארץ: **משום תרומת א"י**. דמיפסלא צנגיעה: **יואשה מגופו**. כגון זכ וזה וזה: והני מילי **צאילה**. כולה שמואל אמרה צצבורות צפ' הלוקח צהמה (דף סז.) ואפי' זכ ונדה לא פסלי לה צנגיעה: **לפוסה שמן של תרומה**. דסיכה כאכילה ובאכילה קארינן דתרומת חו"ל אסורה לנדה: **דפניא**. דסיכה כאכילה: ולא יחללו. צפרשת אזהרת טמאים צתרומה כתיב: **לרצות אם הסך**. צכלל צקדשים לא יאכל עד אשר יטהרי. שמה צכלל אכילה דכתיב (דברים יד) ואכלת מעשר דגנך וגו' מירוש חמרה הוא וקרי ליה אכילה: **וספא כמים וגו'**. צקללה גבי רשע קאי: **א"ש**. דחייש למיעוטא: **ידיון נמי**. ליטמו כולהו מעריסות: **אשה ואשה**. לרצות קטנה דמפרש:

מפרשי להו. ממגע קדשים: **ואשה כי תהיה זבה וגו'**. צנדה משפתי קרא דכתיב (ויקרא טו) שבעת ימים תהיה צנדה: **ורמיניהו אשה**. ואשה אשר ישכב איש אותה שכבת זרע [נס]: **לציא**. שמתמאה צציאת אדם מגורת הכתוב דכתיב וטמאו ולא משום גוגעת צשכבת זרע הוא שהרי מגע צית הסתרים הוא ואינו מטמא: **הלפסא ניגוה**. לעיין נדה צת יוס אחד ולענין ציאה צת ג' צדריס הללו הלכה למשה מסיני הם דמפרש ואזיל דחדא מינייהו הלכתא: **פי קרא ופי הלפסא**. כלומר מכדי קרא חדא מינייהו משתמע למינייהו משתמע מקרא בלא הלכתא והי מינייהו אטקריך הלכתא: **קרא ססמא כסיב**. כיון דו"י לרצויי אחא כל שהוא אשה משמע צת יוס אחד אצל צת ג' לא משמע מיניה טפי מצת צ' או צת ד': **אלא צס ג'**. לענין ציאה הלכתא דמקרא לא משתמע ורבנן אסמכתא צעלמא אסמכיה וצת יוס א' לנדה משתמעא מקרא: **ומאחר**. דציאה צת ג' הלכה למשה מסיני היא ומקרא לא משתמע עיקר קרא דו"י ימירא למאי אתא:

למעוטי

שמצא איצונית. וא"ת ותמינס ממנה נפשך דאם אילונית היא הוי קידוש אחיו א) טעות דכתיב (יבמות דף ג:) וכולן שנמצאו אילונית צרותיהן מותרות משום דלא הוא צרת ערוה ומיך ר"ת דהכא איירי צדקצל עלויה אחיו וכו' האי גוונא משני צריס בן סורר ומורה (סנהדרין דף סט:) ואין להאריך כאן יותר וא"ת ובקטן אמאי חיישין שמה ימצא סריס וניצדקיה אם עושה כיפה כשמשתיין או אחד משאר סימנין דלמחר צהערל (יבמות דף פ:) ואיכא למ"ד הסם דלא הוי סריס עד שיהו צו כל סימני סריס וי"ל דאין מועלת הדבדקה עד שהוא גדול צשנים:

והטבילוה קודם **צאמה**. ומשום שראתה דאי משום שנגעה צאמה שטמאה לידה א"כ מאי אשמעינן כל ולדות נמי טמאין. וצפרק עד כמה (צבורות דף סז.) דקאמר גבי חלה דמאכילתו לכהן קטן ה"ה לכהן גדול שצטל דמשמע הכא: **שתייה בבצ"א אביה**. וא"ת צפרק העור והרוטצ (מולין דף קכ.) גבי חלב למה לי כל נפש לרצות שותה ויש לומר דאשמעינן דחלב מהותך שמה חלבצ:

ובשמן בעצמותיו. ואם תאמר דמעיקרא מייתי מן התורה והדר מייתי אסמכתא צפרק ר"ע (שבת דף פו.) תנן דסיכה ציוה"כ אסור אע"ג שאין ראה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים צקרבז ואומר רבינו תם דקרא דלא יחללו נמי אסמכתא הוא צפרק הנשרפין (סנהדרין דף פג.) דרשין מיניה דטבל צמיתה וצפרק קמא דוצחים (דף ג:) מידרש לדרשא אחרייתא מדלאורייתא לא הוי סך כשותה וכן לענין יוה"כ ותעד דאין חייבין כרת אלא אוכל ושותה צלצד ואמר נמי צפרק צתרא דיומא (דף עו:) מדי שיש לו חטטין צבאשו סך כדרכו ואינו חושש ועוד אומר ר"ת דדוקא סיכת שמן אסמכיה רבנן אקרא אסור מדרבנן אצל סיכה של שומן חויר ושל חלב חלב צפרק כל שעה (פסחים דף כד:) אמר המניח חלב של שור הנסקל ע"ג מכתו פטור אצל אסור הוא משום דאסור צהנאה משמע אצל חלב דעלמא אפילו אסורא ליכא ט) **אי** גרס הלכתא הוא א"ש דלא הוי הלכתא אלא חדא ומיהו צרוב ספרים גרס ניהו היינו לפי שלא פירש צבא הי קרא והי הלכתא כלומר אחד מן הפסוקים וא"ל לפרש משום דקאי נמי אקרא דזכריס דלקמן וצסוק הישן (סוכה דף כה.) צבי אורח להוציא את הנשים קאמר הלכתא ניהו אע"ג דליכא אלא חדא: (שייך לע"פ) **צצקבה** **כא** שחיא בין גרופה בין קבנה. וקרא דואשה דוצה אחי לדרשא אחרינא ומעיינות דמזורע ומזורעת צריך לומר דמפיך ליה מקרא אחרנא דליכא למימר דתרווייהו משתמעי מהאי קרא דהא לקמן אמר אצי מדקאמר ר' יוסי זאת תורת הוצ צין גדול צין קטן אייתור לוכר לרצות מעיינות: למעוטי

רבי מאיר היא. תימה דמשמע דמתני' (לעיל דף לא:) דצנות כותים נדות מעריסותן לא אחיא כרצנן אלא כרצי מאיר דחייש למיעוטא וסצר דכותים גרי אמת הן דמנוכה פ' שור שנגח ד' וה' אצל לרצנן דלא חיישי למיעוטא לא הוו נדות מעריסותן ולא

ר"מ היא א) דתניא קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבמין דברי ר"מ אמרו לו לר"מ א"יפה אמרת שאין חולצין איש כתוב בפרשה ובקשינן אשה לאיש ומה טעם אין מיבמין אמר להן קטן שמא ימצא סריס קטנה שמא תמצא אילונית ונמצאו פוגעין בערוה שלא במקום מצוה ורבנן יזיל בתר רובא דקטנים ורוב קטנים לאו סריסים נינהו זיל בתר רובא דקטנות ורוב קטנות לאו אילונית נינהו אימר דשמעת ליה לר"מ מיעוטא דשכיח אבל מיעוטא דלא שכיח מי שמעת ליה א) הא גמי מיעוטא דשכיח הוא דתניא א"ר יוסי א) מעשה בעין בול והטבילוה קודם לאמה ואמר רבי מעשה בביית שערים והטבילוה קודם לאמה וא"ר יוסף מעשה בפומבדיתא והטבילוה קודם לאמה בשלמא דר' יוסי ודרבי משום תרומת א"י אלא דרב יוסף למה לי והא א) אמר שמואל יאין תרומת חו"ל אסורה אלא בכמי שטומאה יוצאה מגופו והני מילי באכילה אבל בנגיעה לא אמר מר זוטרא לא צורכה אלא לסוכה שמן של תרומה דתניא ו'לא יחללו את קדשי בני ישראל א) אשר ירימו לה' לרבות את הסך ואת השותה שותה למה לי קרא א) שתייה בכלל אכילה אלא לרבות יאת הסך א) כשותה ואיבעית אימא מוכא א) תבא כמים בקרבו ובשמן בעצמותיו אי הכי רידן גמי אנן דדרשינן אשה ואשה וכי חזיין מפרשי להו לא גזרו בהו רבנן אינהו דלא דרשי אשה ואשה וכי חזיין לא מפרשי להו גזרו בהו רבנן מאי אשה ואשה דתניא א) אשה אין לי אלא אשה ה'תינוקת בת יום אחד לנדה מנין ת"ל צ'אשה אלמא כי מרבי קרא בת יום אחד מרבי ורמיניהו אשה אין לי אלא אשה ה'תינוקת בת ג' שנים ויום אחד לביאה מנין ת"ל צ'אשה אמר רבא הלכתא נינהו ואסמכיניהו רבנן אקראי הי קרא והי הלכתא אילימא בת יום אחד הלכתא בת שלש שנים ויום אחד קרא קרא סתמא כתיב אלא בת ג' שנים ויום אחד הלכתא בת יום אחד קרא ומאחר דהלכתא קרא ל"ל למעוטי

לב.

רבי מאיר היא. תימה דמשמע דמתני' (לעיל דף לא:) דצנות כותים נדות מעריסותן לא אחיא כרצנן אלא כרצי מאיר דחייש למיעוטא וסצר דכותים גרי אמת הן דמנוכה פ' שור שנגח ד' וה' אצל לרצנן דלא חיישי למיעוטא לא הוו נדות מעריסותן ולא לר' יוסי אע"ג דחייש למיעוטא צפרק אלמנה (יבמות דף סו:) א) כיון דקסצר כותים גרי אריות הן דמנוכה צמנחות צפרק רבי ישמעאל (דף סו:) דקאמר תורמין משל א) (ישראל) על של עוצדי כוכצים ואם כן כותים לא מטמאו צגדות דלאמר לקמן צנות ישראל מטמאין ציזה ואין עוצדי כוכצים מטמאים ציזה ומימה והא צנות כותים דהוו נדות מעריסותן הוו א) מי"ח דבר וצפ"ק דשבת (דף יג:) משמע דליכא מאן דפליג על י"ח דבר ומשמע התם (דף יז:) דהוי מי"ח דבר לכ"ע וי"ל דאפי' רבנן דלא חיישי למיעוטא ואפילו גרי אריות הן שוינהו רבנן נדות מעריסותן וגזרו עליהם טומאה כדי שלא יטמעו צהן כמו שגזרו על צת עובד כוכבים וא"ת אם כן אמאי מוקי לה כר"מ ומשום דחייש למיעוטא לוקמיה ככ"ע ומשום טימוע דר"מ נמי אית ליה טעמא דטימוע דלאמר צפ' ד' וה' א) צ"ק דף לה:) קנסא דקנים ר"מ צממונא כדי שלא יטמעו צהן וי"ל משום דע"כ מתני' לית ליה טעמא דטימוע אלא משום חשש ראייה דקקמי לפי שישצות על כל דס ודס והא דא"ר יוסי מעשה צעין בול והטבילוה קודם לאמה אע"ג דטעמא דרצי יוסי משום טימוע הוטרף להציא ראייה דשכיח הוא שרואות הן בקטנותו דאי לאו הכי הוי כחוכא ועלולא למיגזר צהן נדות וא"ת לר"מ דחייש למיעוטא וקסצר דכותים גרי אמת הן א"כ הוו נדות מעריסותן מן התורה ולמה מני לה מי"ח דבר וי"ל דמסתמא לא ראתה מיד אחר ההולדה רגע אחד דא"כ אוקמה צחוקת שלא ראתה וסמון רוצא דלא חזו לחוקה שלא ראתה א) והוי הנך דחזו מיעוטא דמעיעוטא ולא מטמו מדלאורייתא אלא מדרבנן הוא דגזרו עליהם מי"ח דבר וא"ת ולר' יוסי דגרי אריות הן אמאי גזרו צכותס דהוו נדות מעריסותן וצצת עוצד כוכצים לא גזרו עד צת ג' שנים דלאמרינן התם ויש לומר דהחמירו צכותס דעצדי קלת מלות ולא צדילי ישראל מינייהו וגזרו עליהם מעריסותן דלא ליתי וליטמעו צהן אצל מעוצדי כוכצים הוו צדילי טובא ולא גזרו עללייהו עד דליהו ראיות לציהא:

א) טעות דכתיב (יבמות דף ג:) וכולן שנמצאו אילונית צרותיהן מותרות משום דלא הוא צרת ערוה ומיך ר"ת דהכא איירי צדקצל עלויה אחיו וכו' האי גוונא משני צריס בן סורר ומורה (סנהדרין דף סט:) ואין להאריך כאן יותר וא"ת ובקטן אמאי חיישין שמה ימצא סריס וניצדקיה אם עושה כיפה כשמשתיין או אחד משאר סימנין דלמחר צהערל (יבמות דף פ:) ואיכא למ"ד הסם דלא הוי סריס עד שיהו צו כל סימני סריס וי"ל דאין מועלת הדבדקה עד שהוא גדול צשנים: **והטבילוה** קודם **צאמה**. ומשום שראתה דאי משום שנגעה צאמה שטמאה לידה א"כ מאי אשמעינן כל ולדות נמי טמאין. וצפרק עד כמה (צבורות דף סז.) דקאמר גבי חלה דמאכילתו לכהן קטן ה"ה לכהן גדול שצטל דמשמע הכא: **שתייה בבצ"א אביה**. וא"ת צפרק העור והרוטצ (מולין דף קכ.) גבי חלב למה לי כל נפש לרצות שותה ויש לומר דאשמעינן דחלב מהותך שמה חלבצ: **ובשמן בעצמותיו**. ואם תאמר דמעיקרא מייתי מן התורה והדר מייתי אסמכתא צפרק ר"ע (שבת דף פו.) תנן דסיכה ציוה"כ אסור אע"ג שאין ראה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים צקרבז ואומר רבינו תם דקרא דלא יחללו נמי אסמכתא הוא צפרק הנשרפין (סנהדרין דף פג.) דרשין מיניה דטבל צמיתה וצפרק קמא דוצחים (דף ג:) מידרש לדרשא אחרייתא מדלאורייתא לא הוי סך כשותה וכן לענין יוה"כ ותעד דאין חייבין כרת אלא אוכל ושותה צלצד ואמר נמי צפרק צתרא דיומא (דף עו:) מדי שיש לו חטטין צבאשו סך כדרכו ואינו חושש ואי הווי סיכה מלאורייתא לא הוה מקילינן ביח כולי האי וכל קריא דיום הכפורים אילמא בעלמא ניהו ואומר עוד ר"ת דוקא סיכה של שמן אסמכיה אקרא ואסרה אבל סיכה של שומן חויר או חלב שריא. הלכתא ניהו גרס ואי גרס ניהו לפי שלא פי הי הלכתא והי קרא שייך לומר ניהו כלומר מאחר מאלו השנים:

א) מי" פ"א מהלכות יטוס הלכה טו י' [וחן סמנ ענין צב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף ג ד:]

ג) ב' מי" שם טוש"ע שם סעיף א [וסעי' ד:]

ד) ג' מי" פ"ו מהלכות תומות הל' ח ונכדר אלפס פסחים פ"ג דף קמז: [:]

ה) ד' מי" שם פ"י הל' ג' ופי"א הל"א:

ו) ה' מי" פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה א' ופי"א מהלכות מטמאי משכב ומושג הלכה ג:

ו) מי" שם [ומוש"ע אה"ע ק"י ו סעי' ט וס"י קסו סעי' ד:]

תוס' הרא"ש

לפרושי והן יושבות על כל דם ודאי אית לן טעמא דטימוע אפילו בודאי לא חזו גזרו עליהם: והטבילוה קודם לאמה. ותימה דילמא משמע דנגעה באמה וי"ל דאי"כ כלהו נמי א"נ למה לטבול משום מצא א"א שלא תינך מאמה: אין תרומת חוצה לארץ. משמע הכא דשייך תרומה בחוצה לארץ וכן מוכח במה דוכתי וקשה מהא דאמרינן בפ"ק דחולין דר' מאיר אכל עלה של ירק בבית שאן ועיי' כן התיר רבי כל בית שאן אלמא דאין תרומה נוחגת בחוצה לארץ וי"ל דהתם בדמאי שאינו נוהג בחוצה לארץ וכן ההיא דבצר לאו היינו בצרה בפי' בהרא דע"ז: **ואיבעית** אימא מהכא וחבא כמים בקרבו כו'. לאו דרשא גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא דבשבת פרק ר' עקיבא קאמר עלה אף על פי שאין ראה לדבר זכר לדבר משום דבחיצה משפתי קרא דאמרינן בפ' בתרא דיומא מה שמן מאבראי כו' תימה דבתר דמיתיי קרא מדאורייתא מיתיי קרא דאסמכתא ואומר ר"ת דקרא (קרא) גמי אסמכתא הוה דלכתה דרשות דרשינן ליה בפ"ק דובחים דרשינן מיניה דאין חולין מחללין קדשים ועוד דליפנין מיניה דטבל במיתה ומדאוריית' לא הוי סך כשותה והתנן דהן (במס' תרומות דסך שמן של תרומה משלם קרן וחומש היינו מדרבנן וכן לענין יום הכיפורים אמרינן דאינו חייב כרת אלא אוכל ושותה מדאורייתא לא הוה מקילינן ביח כולי האי וכל קריא דיום הכפורים אילמא בעלמא ניהו ואומר עוד ר"ת דוקא סיכה של שמן אסמכיה אקרא ואסרה אבל סיכה של שומן חויר או חלב שריא. הלכתא ניהו גרס ואי גרס ניהו לפי שלא פי הי הלכתא והי קרא שייך לומר ניהו כלומר מאחר מאלו השנים: